LESVOORBEREIDING

A. Identificatiegegevens

Student(e):		**Stageschool:**	
Klas:		**Stageklas:**	L2
Stageles nr.:		**Mentor:**	
Vaklector:	Meneer Pieters B.	**Datum stageles:**	
Stagelector:		**Begin- en einduur:**	10.30 – 11.20

LEERGEBIED:	Wereldoriëntatie	**ONDERDEEL:**	Tijd
LESONDERWERP:	De grote oorlog		

B. Opvolging: algemene beoordelingen

Voorbereiding (1ste versie)

Besproken met lector: op datum van:

Nagezien op datum van: door mentor:

Bedenkingen door de mentor/lector:

☐ met deze lesvoorbereiding mag je lesgeven
☐ deze les aanpassen rekening houdend met volgende feedback (zie lesvoorbereiding)
☐ deze les opnieuw maken want:

☐ **2de versie aanwezig tijdens de realisatie**

C. Inleidende rubrieken:

LEERPLANSITUERING:

ZILL

OWti4	**Vaststellen en uitdrukken hoe de geschiedenis doorwerkt in de samenleving van vandaag en morgen en hoe je als mens deel uitmaakt van de geschiedenis** • 7-12j Actuele toestanden, gebeurtenissen en erfgoed uit de omgeving verbinden met het verleden
OWti5	**Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken hoe de werkelijkheid verandert en de kennis erover evolueert in de tijd** • 7-12j Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken hoe hun levenswijze gelijkenissen en verschillen vertoont met die van mensen uit vroegere periodes en andere plaatsen en culturen - fantaseren en uitdrukken hoe het leven er in de toekomst of op een andere plek uit kan zien
OWru6	**Kaartbegrip, oriëntatie- en kaartvaardigheid ontwikkelen** • Situeren op een kaart • Situeren op een kaart > 7-12j Interesse tonen voor het situeren van voor hen betekenisvolle plaatsen op een kaart
SErv5	**Oplossingsgericht omgaan met conflictsituaties, in respect voor zichzelf en de ander(en)** • 2.5-12j Via ervaringen en belevingen inzien dat gedragingen als mekaar pijn doen, beschuldigen, veroordelen, vechten, iets stuk doen van een ander, pesten ... niet aangenaam zijn voor degene die dit ondergaat en niet bijdragen tot een fijne sfeer in de groep • 2.5-12j In staat zijn een conflictsituatie op te lossen zonder de aanwezigheid van een volwassene - kiezen voor geweldloze oplossingen voor conflicten
IVzv1	**Keuzes willen, durven en kunnen maken door betekenis te geven aan die keuzes en daar de verantwoordelijkheid voor opnemen** • 7-10j Voor zichzelf betekenis geven aan verschillende keuzes - de eigen keuze uitleggen - de factoren die een keuze beïnvloeden bespreken - nadenken over alledaagse keuzes - voor- en nadelen van een keuze benoemen - verantwoordelijkheid dragen voor een genomen beslissing - andermans keuzes voorspellen en respecteren

GO!

3.1.3 66: Empathie betonen n.a.v. historische en actuele feiten en problemen in de wereld waarbij aan mensen leed berokkend werd door menselijke gedragingen als uitbuiting, onverdraagzaamheid en oorlog.
3.1.3 68: Enkele memorialen (bijv. het Fort van Breendonk, de IJzertoren, plaatselijke oorlogsmonumenten ...) en gedenkdagen (Wapenstilstand ...) relateren aan gebeurtenissen uit het verleden.

OVSG

6o: WO-tijd-51: De leerlingen kunnen aan de hand van eenvoudig, aan hun niveau aangepast bronnenmateriaal aspecten van het leven van mensen in een andere tijd reconstrueren en overeenkomsten en verschillen met het eigen leven aangeven.
65: WO-tijd_63: De leerlingen betonen belangstelling voor het verleden, het heden en toekomst, hier en elders.

BEGINSITUATIE:

Voorkennis van de klasgroep:
Er is reeds een inleidende les rond de grote oorlog gegeven. In de media worden de kinderen bijna dagelijks geconfronteerd met de herdenkingen rond de eerste wereldoorlog.

Leerlingspecifieke gegevens: In te vullen na overleg met de mentor. Bevraag jezelf grondig.

Organisatie:
Prentjes van soldaten vooraf onder de stoelen kleven. BS klaarzetten. Demonstratietafel met bakje water. Slagveld uitzetten in het klaslokaal.

HOOFDDOEL:

Kennismaken met verschillende aspecten van de eerste wereldoorlog aan de hand van de familie van Louis.

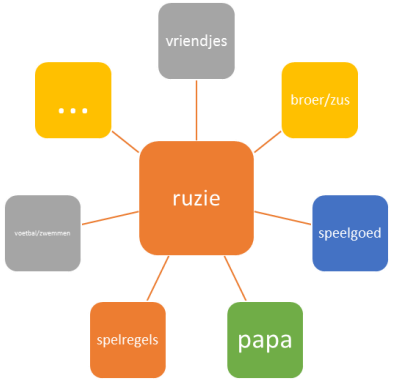
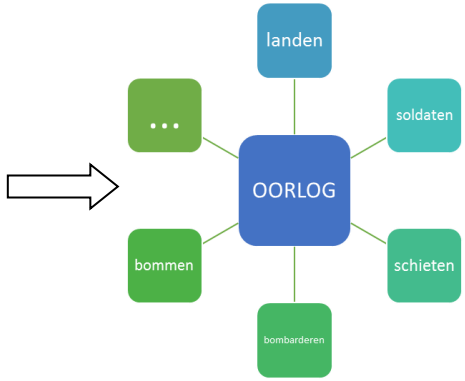
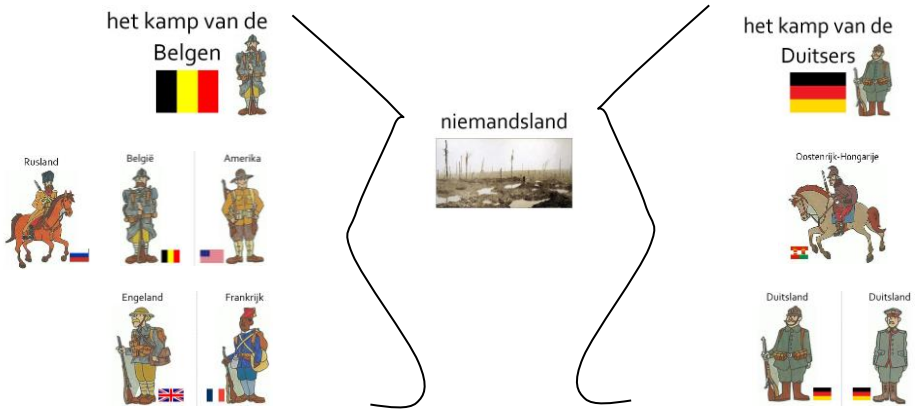
DOELEN:
MAX. 4

1. Verwoorden hun eigen ervaringen rond ruzie en oorlog op basis van het beluisterde geluidsfragment.
2. Bouwen concreet een fictief slagveld na uit de eerste wereldoorlog, benoemen de deelnemende landen en classificeren ze in het juiste kamp.

	3. Verwoorden welke dieren er deelnamen aan de grote oorlog en wat hun functie was. 4. Noteren hun persoonlijke oplossingen voor ruzie, met wie ze het willen goed maken of hoe ze ruzie kunnen vermijden.
ONDERWIJS- EN LEERMIDDELEN:	- Foto van de familie van Louis - BS + magneten - Bord + stiften - Kleine soldaatjes onder de stoel - Grote soldaten + magneten - Didactische platen voor op de grond en aan het bord - schilders tape - Kaart van Europa in 1914 - Per 2 dierenkaartjes - Uitgeknipte bloemen - Prent klaproos - Bak met water op een demonstratietafel - Trompet + partituur (of geluidsinstallatie)
BRONNEN:	• z.a. (2014). Zonnekind, 58e jaargang. (z.p.). Averbode: uitgeverij Averbode • z.a. (2014). YO, 96e jaargang. (z.p.). Averbode: uitgeverij Averbode De prenten van de soldaten en 'in de loopgraven' zijn auteursrechtelijk beschermd. Zij zijn en blijven eigendom van Averbode.

D. Visuele vastzetting (kruis het juiste vakje aan):

☒ Bordschema	☐ PPT met syntheseslide	☐ Prenten	Andere (geen bordboek!)

Linkerzijbord	Middenbord	Rechterzijbord
 	 Wie vocht er mee in de grote oorlog? 	**Dieren in de oorlog?**

E. Lesverloop: Leerinhouden en didactisch handelen

FASE 1: sfeerschepping: kennismaking met de familie van Louis		
Timing: 10.30 – 10.35	**Werkvorm: OLG**	**Doelnr.: HD**
Materiaal: Foto van de familie van Louis BS + magneten		

Kennismaking met de familie van Louis:

OG: Bekijk heel goed deze foto van de familie van Louis.
De lk toont de foto van de familie van Louis en hangt deze op het bord.
De lln bekijken aandachtig deze foto.

VS: ***Wat/wie zien jullie allemaal?***
- mensen, kinderen, …
- Alfons, Rosa, Louis, Maurice, Julienne

Wanneer is volgens jullie deze foto genomen? Lang geleden?
- 100 jaar geleden
- gisteren

Waaraan kan je dat zien? Wat kan je vertellen over de kleur en de kledij?
- zwart-wit
- de meisjes dragen schorten, de jongens een kostuum
- materiaal waaruit de kledij gemaakt is

Hoe voelen deze mensen zich? Hoe merk je dat?
- Verdrietig/boos (Julienne, Maurice)
- Blij (Louis, Rosa)

De lln verwoorden hun antwoorden en luisteren naar elkaar. De lk bevestigt positief of stuurt bij waar nodig.

LK: Dit is een foto van de familie van Louis. Louis zit net als jullie in het tweede leerjaar en hij woonde hier ongeveer 100 jaar geleden. Wist je dat Louis af en toe wel eens ruzie maakt?

FASE 2: kern: ruzie - oorlog		
Timing: 10.35 – 10.50	**Werkvorm: OLG + woordspinnen**	**Doelnr.: HD, 1**
Materiaal: Bord + stiften		

Ruzie:

VS: ***Wie van jullie heeft er al eens ruzie gemaakt en waarover ging dat dan?***
- Met mijn broer, zus, papa, …
- Vriendjes op school, voetbal, zwemmen, …
- Delen van speelgoed, tv kijken,
- Bepaalde spelregels, …

Hoe hebben jullie dan ruzie gemaakt? Wat deden jullie dan?
- Roepen, duwen, slaan, dingen afpakken, wenen, …

De lln verwoorden hun antwoorden, luisteren naar elkaar en de lk noteert mee aan bord (woordspin ruzie).

VS: ***Met wie zou Louis wel eens ruzie durven maken? En waarover?***
- Met Julienne, Maurice, Alfons, …
- Autootjes, speelgoed, …

De lln verwoorden hun antwoorden en luisteren naar elkaar. De lk bevestigt positief.

LK:	In de tijd dat Louis leefde, hoorden ze buiten ook een aantal geluiden. Luister even mee.

<u>Oorlog:</u>

OG: Sluit jullie ogen en probeer zoveel mogelijk geluiden te horen en misschien zien jullie dan in jullie hoofd wel een film.
Wij doen dit in stilte.
Lk zet de geluiden (computer) aan, gaat rond en stuurt bij waar nodig.

VS: ***Wat hebben jullie allemaal gehoord? Horen wij deze geluiden vandaag ook nog?***
- Ontploffingen, bommen, sirenes, geweerschoten, mitraillette, voetstappen, stemmen, soldaten, …
- Terreurdreiging, Parijs, Brussel, ….

Welke film hebben jullie gezien en waarover ging die?
- Oorlogsfilm: ?
- Terreur

Wat is oorlog volgens jullie?
- Vechten, landen, schieten, bombarderen, …

De lln verwoorden hun antwoorden, luisteren naar elkaar en de lk noteert aan het bord (woordspin oorlog). De lk bevestigt positief.

<u>Besluit:</u>

VS: ***Wat gebeurde er allemaal in de periode dat Louis in het tweede leerjaar zat?***
- Er was oorlog, er werd gevochten, mensen gingen dood, er was weinig eten/drinken, …

Denk je dat hij nog naar school kon tijdens de oorlog? Waarom wel/niet?
- Niet: omdat de school gebombardeerd was, er geen juffen of meesters waren, hij andere dingen moest doen
- Wel: ze vochten niet in het dorp.

De lln verwoorden hun antwoorden en luisteren naar elkaar. De lk bevestigt positief.

VS: ***Hoe denken jullie dat die oorlog ontstaan is?***
- Eerst ruzie, dan oorlog
- 2 landen die ruzie hebben

VS: ***Wat kan je me nu vertellen over ruzie en oorlog?***
- Ruzie = kleine oorlog
- Ruzie = voor kinderen, oorlog = voor grote mensen

De lln verwoorden hun antwoorden en luisteren naar elkaar. De lk bevestigt positief en stuurt bij waar nodig. Dit op basis van het BS waar het woordje ruzie klein geschreven is en het woord oorlog groot.

LK:	Louis leefde in de tijd van de grote oorlog, 100 jaar geleden. Er waren toen ook mensen die eerst ruzie hadden met elkaar en die dat niet goed konden oplossen. Toen werd er iemand vermoord en zo is die oorlog ontstaan (in het kort). → **zoek zelf naar extra achtergrondinformatie!!!**

FASE 3: kern: wie vocht er meer in de oorlog?		
Timing: 10.50 – 11.10	**Werkvorm:** OLG – partnerwerk – demonstratie	**Doelnr.: HD, 2, 3**
Materiaal: Kleine soldaatjes onder de stoel Grote soldaten + magneten Didactische platen voor op de grond en aan het bord schilders tape Kaart van Europa in 1914 Per 2 dierenkaartjes		

<u>Wie vocht er mee in de oorlog? - concreet</u>

LK:	Tijdens de oorlog liepen er dus allemaal verschillende soldaten rond in het dorp van Louis. Hier vooraan heb ik geprobeerd om een deel van het dorp van Louis, waar er oorlog gevoerd werd, na te bouwen.

OG: Neem allemaal op mijn teken en in stilte het kaartje dat onder jullie stoel kleeft en leg het op je bank.

De lln voeren de opdracht in stilte uit. De lk helpt waar nodig en bevestigt positief.

OG: Jullie mogen allemaal op mijn teken en heel rustig als soldaat op de juiste plaats in het dorp komen staan. Op de grond ligt een blaadje waarop je kan zien waar je moet staan. Neem je kaartje ook mee. Start

De lln voeren de opdracht in stilte uit. De lk helpt waar nodig en bevestigt positief.

VS: ***Hoeveel kampen zijn er?***

- 2, 3 (niemandsland)

Vertel mij eens welke soldaten/landen er allemaal meevochten in de grote oorlog? In welk kamp zat dat land? Eventueel aanduiden aan op de kaart.

- Links (het kamp van de Belgen): Amerika, België, Frankrijk, Engeland en Rusland
- Rechts (het kamp van de Duitsers): Duitsland en Oostenrijk-Hongarije

De lln verwoorden hun antwoord en duiden eventueel aan op de kaart. De lk helpt, stuurt bij waar nodig en bevestigt positief.

VS: ***Kijk eens goed naar jullie eigen soldaat. Hoe zien die soldaten er uit? Welke kleur en vorm hebben hun uniformen, helmen, schoenen, geweren, …?***

- België (Gus): helm en jas → kaki
- Engeland (Fil): bruine tas, kaki vest
- Amerika (Jon): lichtbruine hoed en broek
- Frankrijk (Pol): rode muts en een blauwe vest
- Rusland (Bor): zwarte muts en laarzen
- Duitsland (Frits en Dolf): bruine pinhelm en laarzen
- Oostenrijk-Hongarije (Frans): rode broek en kraag

De lln bekijken hun eigen prent en verwoorden hun antwoorden. De lk helpt, stuurt bij waar nodig en bevestigt positief.

VS: ***Hoe noemen wij het gebied tussen de twee kampen, waar niemand zit/staat?***
- Niemandsland

Zaten de soldaten dicht of ver van elkaar? Hoe komt dat?
- Dicht: omwille van het bereik van de toenmalige wapens.

Wat valt jullie op aan die frontlijn, grens? Hoe komt dat?
- Zigzag, niet recht: bescherming tegen bominslagen, ondergrond, rivier, voorwerp, …

OG: Jullie mogen allemaal op mijn teken, rustig en in volledige stilte terug op jullie plaats gaan zitten.

De lln voeren de opdracht in stilte uit. De lk bevestigt positief.

<u>Wie vocht er mee in de oorlog? – schematisch</u>

OG: De kinderen die van mij een prent hebben gekregen mogen deze, op mijn teken, op de juiste plaats aan het bord komen hangen. De andere kinderen spelen voor juf of meester en steken hun vinger op als ze iets zien dat niet klopt.
De lk deelt de prenten uit, nodigt uit en helpt waar nodig. De lln met een prent komen deze aan bord hangen, de andere lln controleren.

LK: Herhaling en korte bespreking van het BS (in functie van de timing).

<u>Dieren in de oorlog</u>

LK: Louis had thuis ook een aantal dieren, maar deze zijn ze komen halen om mee te doen met de oorlog?

VS: Welke dieren denken jullie dat ze gebruikten tijdens de grote oorlog?
- Paarden, honden, katten, varkens, ezels, …

Waarvoor werden die dan gebruikt?
- Vervoer, gezelschap, eten, …

De lln verwoorden hun antwoorden en luisteren naar elkaar. De lk helpt, stuurt bij, deelt de kaartjes uit en bevestigt positief.

OG: Zoek op mijn teken per 2, 2 kaartjes die bij elkaar horen. Je hebt telkens een kaartje met tekst en eentje met een foto uit de oorlog.
De lln zoeken per 2 naar de juiste combinaties. De lk gaat rond, helpt waar nodig en bevestigt positief.

VS: **Welke dieren had Louis? Waarvoor werden ze gebruik?**
- Paard: Ik ben heel sterk. Ik vervoer mensen en zware lasten op mijn rug.
- Hond: Ik kan goed ruiken. Ik zoek gewonde soldaten in de loopgraven. Ik ben de trouwe vriend van de soldaten
- Duif: Ik kan heel snel vliegen. Ik ben de postbode. Aan mijn poot hangt een geheim briefje. Dat breng ik naar het kamp van onze vrienden.

De lln verwoorden hun oplossingen en luisteren naar elkaar. De lk controleert en hangt de grote prenten aan het bord.

FASE 4: slot: the last post		
Timing: 11.10 – 11.20	**Werkvorm:** OLG - demonstratie	**Doelnr.: HD, 4**
Materiaal: Uitgeknipte bloemen Prent klaproos Bak met water op een demonstratietafel Trompet + partituur (of geluidsinstallatie)		

<u>The last post:</u>

LK:	Na vier jaar kwam er op 11 november eindelijk een einde aan deze oorlog (vrede). Op de slagvelden konden er weer bloemen groeien en Louis kon weer naar school en spelen zoals voorheen.

VS: **Hoe noemen we die dag van vrede? Wanneer vieren we die?**
- Wapenstilstand = 11 november

Kent er iemand de naam van de bloemen die als eerste terug op de slagvelden groeiden?
- Klaprozen

De lln verwoorden hun antwoorden en luisteren naar elkaar. De lk stuurt bij waar nodig en hangt een prent van een klaproos op het bord.

OG: Jullie hebben in het begin van deze les allerlei dingen verteld over ruzie/oorlog. Jullie krijgen van mij een klaproos waar je zelf mag opschrijven met wie je het bv. weer wil goed maken of hoe dat je ruzie oplost. Als je klaar bent plooi je de blaadjes van de bloem naar binnen.
De lln voeren de opdracht uit. De lk geeft de opdracht en doet het plooien van de blaadjes voor.

OG: Jullie mogen op mijn teken en in stilte met jullie bloem rond de demonstratietafel komen staan.
De lln voeren de opdracht uit. De lk begeleidt en bevestigt positief.

OG: Terwijl jullie luisteren naar 'The last post' (zoek zelf extra achtergrondinformatie op) mogen jullie heel rustig jullie bloem in het bakje met water leggen en in stilte kijken wat er met onze wensen gebeurt.
De lln voeren de opdracht uit. De lk laat 'The last post' horen.

Eventueel als extra het werkblaadje 'in de loopgraven' klassikaal invullen.

België

Amerika

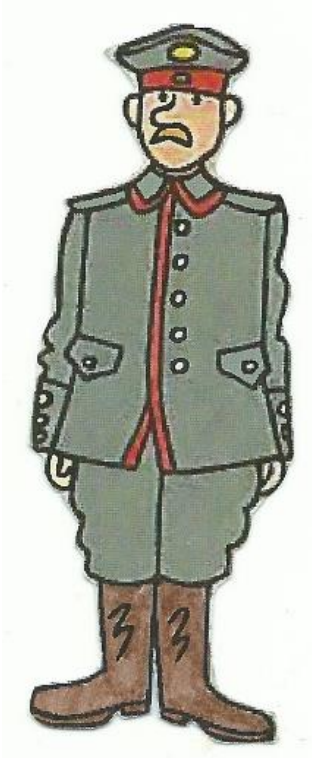
Duitsland

Duitsland

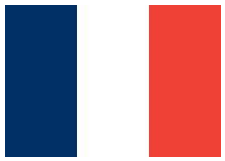

Engeland

Frankrijk

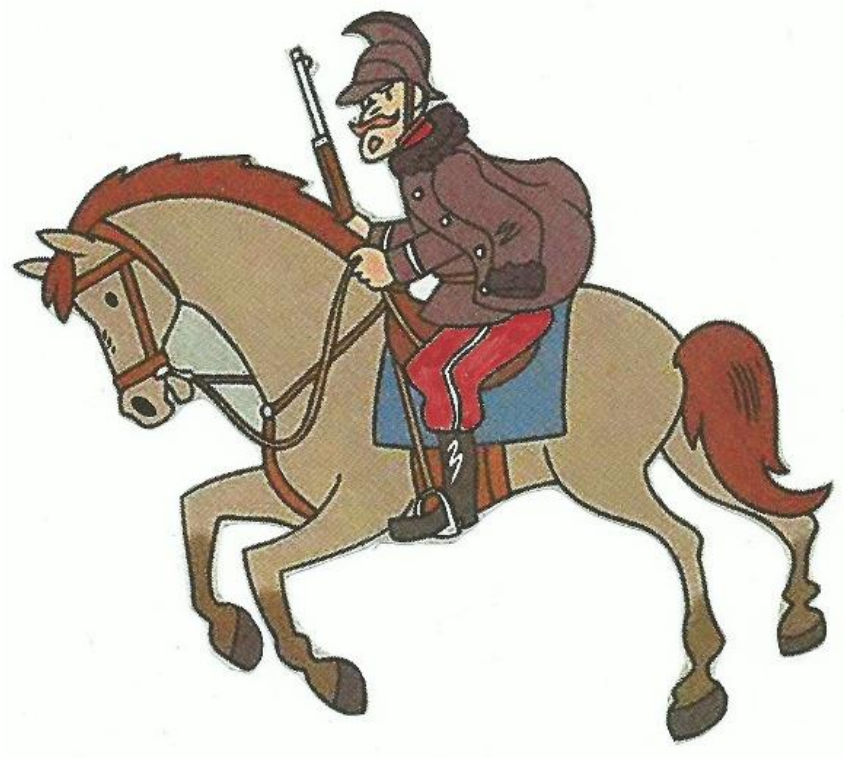

Rusland

Oostenrijk-Hongarije

het kamp van de Belgen

het kamp van de Duitsers

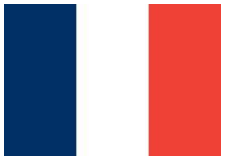

niemandsland

het kamp van de Belgen

het kamp van de Duitsers

Ik kan heel snel vliegen.

Ik ben de postbode.

Aan mijn poot hangt een geheim briefje.

Dat breng ik naar het kamp van onze vrienden.

Ik kan goed ruiken.

Ik zoek gewonde soldaten in de loopgraven.

Ik ben de trouwe vriend van de soldaten.

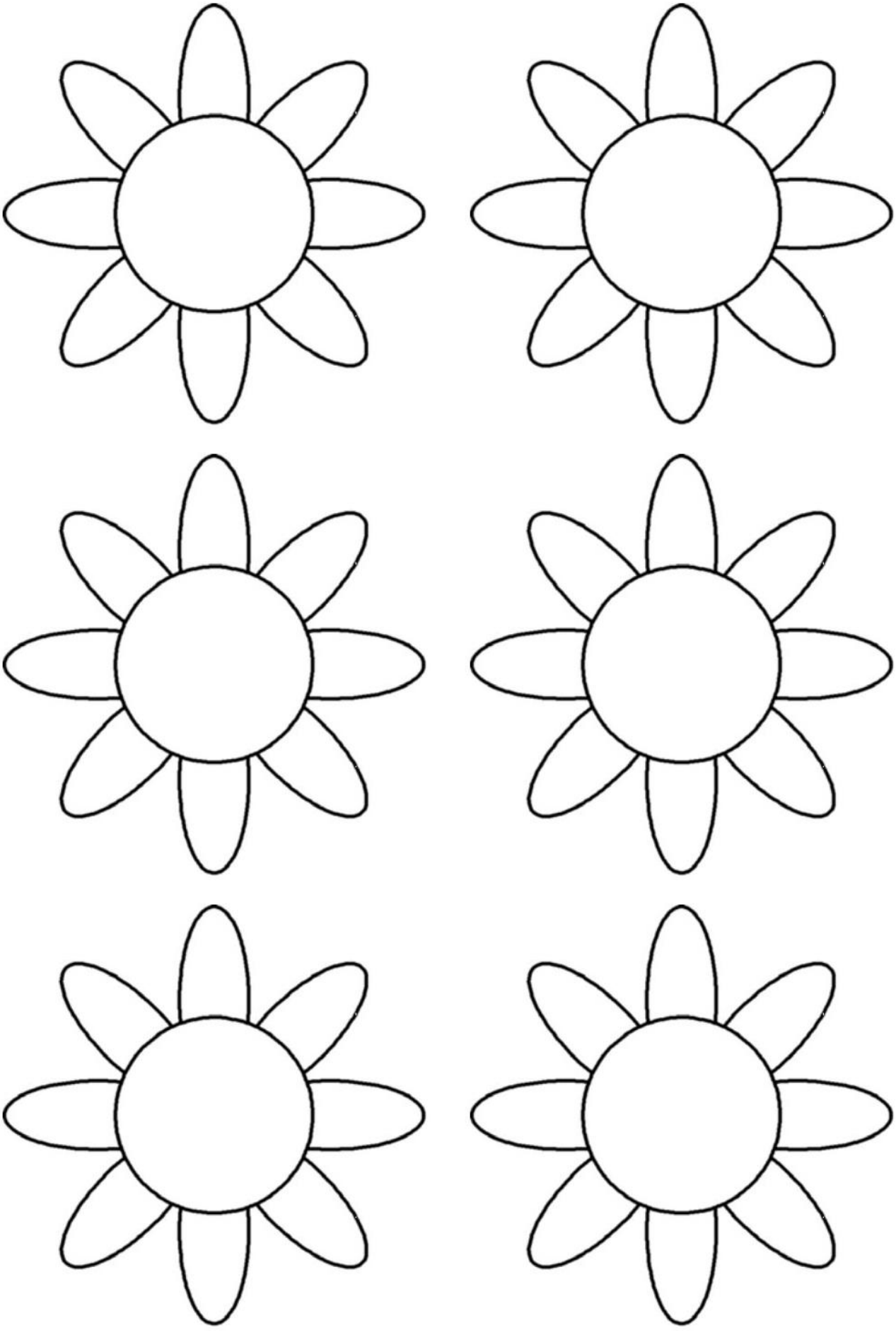

Ik ben heel sterk.
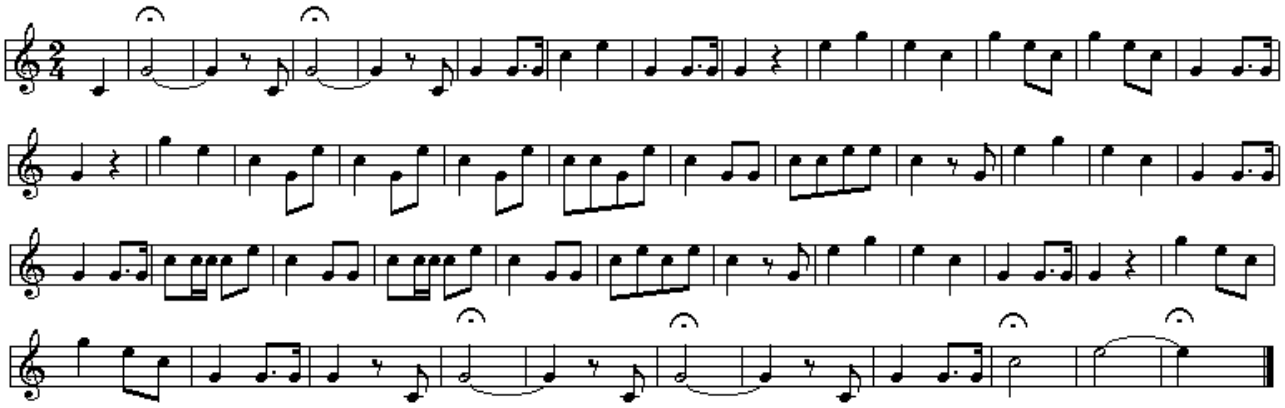

Ik vervoer mensen en
zware lasten op mijn rug.

Alfons
Rosa
Julienne
Maurice
Louis

Last Post

©

http://ibt.eerste-wereldoorlog.i-bookplatform.nl/blog/de-julicrisis-van-1914

